

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

VI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

11 – 13 жовтня 2018 р.

ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА

ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

м.Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції 11-13 жовтня 2018 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2018. – 327 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Каламан О.Б. – директор ННПЕіМ ім.Г.Е.Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. - к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. - д.е.н., доц., Купріна Н.М. - к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. - д.е.н., проф., Павлов О.І. - д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. - к.с.н., доц., Савенко І.І. - д.е.н., проф.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом № 2 від 02.10.2018 р.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

технічного прогресу, підвищення якісних показників господарської діяльності на мікро- і макрорівнях.

Література

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент. И.А. Бланк. – Киев: Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. – 448 с.
2. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 р. № 1560 // Відомості Верховної Ради України. – 1991. - №47. – С. 646.

ІНСТИТУТИ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ В ІНТЕГРОВАНИХ СТРУКТУРАХ У ВИНОРОБСТВІ

Бондаренко С.А., к.е.н., доцент кафедри менеджменту і логістики
Одеська національна академія харчових технологій,

У ринкових умовах ефективність підприємств виноградарства і виноробства напряму залежить від ефективності функціонування ринкових інститутів й інституцій формальних і неформальних, що проявляється у стимулюючій ролі щодо інноваційності, підвищенні ефективності діяльності ринкових учасників, конкурентоспроможності, стійкості інституціонального середовища тощо. Інституціональне забезпечення в інтегрованих структурах у виноробстві формує дієві формальні та неформальні норми, правила й цінності. Формальні норми та правила (інститути) представлені сукупністю нормативних документів різного рівня впливу на суміжні ринку виноградарства і виноробства, як цілісної інституціональної структури, а також відповідними інститутами й інституціями, які безпосередньо функціонують і забезпечують функціонування цієї структури.

Для виноградарства і виноробства особливої ролі набувають неформальні інституційні складові – цінності, традиції, довіра, репутація, що проявляється через відносини та стиль спілкування між учасниками інституціональних домовленостей, допустимості тих чи інших дій, які не передбачають порушення формальних правил (законів, постанов), проте які підпадають під недовіру й ін. З огляду на специфічні властивості продукції виноградарства і виноробства, неформальні правила гри та норми поведінки, в значній мірі, визначають психологічно-етичну атмосферу ринкового середовища, тісно переплітаються з його організаційною культурою. Цінності та вікові галузеві традиції в ринковому середовищі мають трансформуватися (інституціоналізуватися) в інститути, оформитися та формалізуватися у правила поведінки, зокрема у формі галузевих кодексів культури і поведінки. Згідно основних постулат нової інституційної економіки, ринок суміжних галузей виноградарства і виноробства не зводиться лише до обмежень ціною, пропозицією й попитом, як дійсних економічних інститутів. Особливої ролі набувають якісні і кількісні характеристики сформованих зв'язків між ринковими агентами, відповідно до яких, сума всіх рішень пояснюється рівнем балансування інтересів усіх учасників, що є невід'ємною інституційною структурною ланкою будь-якої ринкової економіки.

Таким чином, формування інституціонального середовища суміжних ринків виноградарства і виноробства безпосередньо залежить від злагодженості всіх

інституціональних інструментів і механізмів, самих інститутів й інституцій та цілісності інституціонального оточення (рис. 1). Регуляторний вплив такого середовища, відображаючи ті процеси, які нині відбуваються, виражається ефективними змінами діючих інституціональних норм і правил.

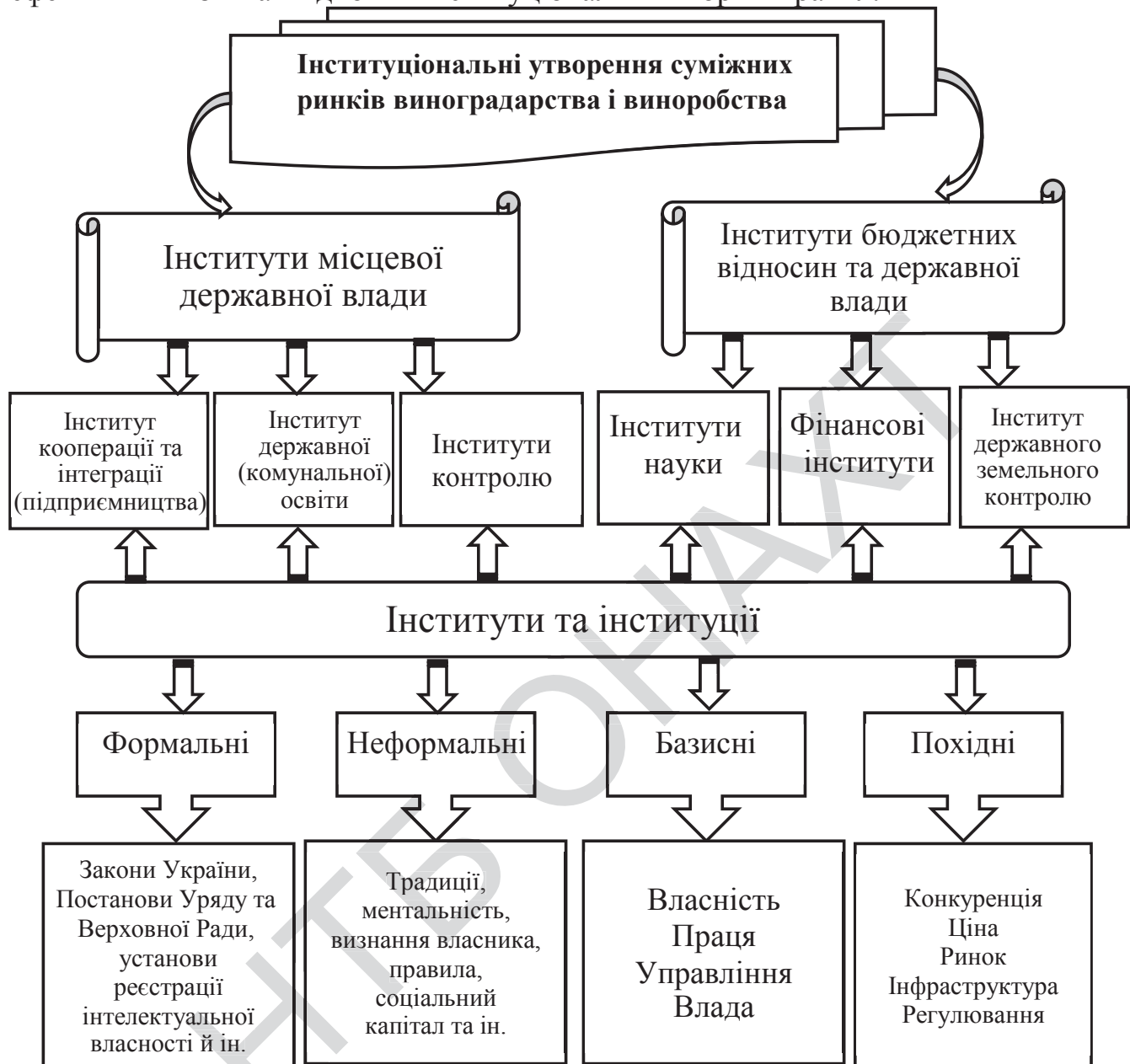

Рис. 1. Модель інституціонального середовища виноградарства

Джерело: [авторська розробка]

Урядом України закладено до проекту бюджету на 2018 рік фінансування Фонду підтримки інновацій в розмірі 50 млн. грн. Згідно зазначеного документа, підтримка стратегічного розвитку здійснюватиметься у семи напрямках, серед яких енергетика і агропромисловість, авіа-, судно- та ракетобудування, нанотехнології і робототехніка, медицина і фармацевтика, охорона навколишнього середовища. Мова йде про створення в Україні замкнутої екосистеми підтримки інвестицій і інновацій, що дозволить активно розвивати інновації та технології для зростання економіки і добробуту громадян.

Дуже своєчасною ініціативою для розвитку вітчизняного виноградарства і виноробства є створення на базі Міністерства аграрної політики та продовольства

України відділу розвитку садівництва, виноградарства та виноробства Департаменту землеробства та технічної політики в АПК (далі – Відділ) (згідно прийнятого Положення у відповідності до наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України від 23.03.2017 р. №160). Даний колегіальний орган має забезпечувати формування основних напрямків розвитку та реалізації державної політики з питань виноградного і плодового розсадництва, садівництва, ягідництва, хмелярства, виноградарства та виноробства.

Відділ у своєму складі має включати представників: 1) законотворчої, вищої і місцевої виконавчої влади (від виноробних регіонів України); 2) науки; 3) галузевих і професійних об'єднань і асоціацій; 4) виробничих підприємств; 5) виноробів-аматорів; 6) представників ЗМІ; 7) маркетологів.

В умовах активізації інтеграційних процесів механізм вирішення завдання щодо підвищення статусу інноваційної діяльності у виноградарстві і виноробстві має включати два взаємодоповнюючі напрями:

–упровадження нових методів управління підприємствами галузі, де повноправне місце посідатиме інноваційний менеджмент;

–спільна розробка та впровадження механізмів кооперації, інтеграції, партнерських відносин з усіма зацікавленими учасниками і інститутами не лише національної (регіональної) інноваційної системи, але й європейського інноваційного простору, включаючи тріаду «освіта – наука – виробництво».

Проте перед вітчизняними виноробами постають виклики, обумовлені як внутрішніми й зовнішніми факторами, так і причинами інституційного характеру, зокрема, відсутністю системного й взаємоузгодженого законодавства у сфері науки, технологій і освіти й, відповідно, ефективної інноваційної політики, яка так і не була вироблена в останні роки.

Серед таких викликів: недостатній рівень розвитку сучасних технологій виноробства, низький рівень замотивованості щодо інноваційної діяльності, відсутність інвестицій, зношення основних засобів підприємств, відсутність спеціально підготовлених кадрів, розвиток законодавства у галузі підприємництва і інноваційного розвитку.

Найбільш результативним механізмом реалізації стратегії стійкого інноваційного розвитку виноробних підприємств, що дозволяє відповісти на зазначені виклики, на сьогодні є створення інноваційної бізнес-екосистеми.

В основі ідеї необхідності її створення може бути покладена концепція щодо вкладення невеликих коштів у інноваційні проекти, які зароджуються й згодом можуть стати основою для створення платформи інноваційного розвитку підприємств галузі, на основі екопідходу до розробки та реалізації інноваційних процесів. Основними компонентами інноваційних бізнес-екосистем дослідники [1, 2] виділяють: (1) креативний ресурс, (2) інноваційні ідеї, (3) інноваційний підприємницький досвід, (4) джерела фінансування та (5) інноваційна мережа, що поєднує їх у єдине ціле й сприяє трансферу технологій (рис. 2). Визначальними характеристиками інноваційної бізнес-екосистеми є:

– охоплює різні рівні структури господарюючої системи та передбачає їх інтегрований взаємозв'язок, спираючись на інтерактивну модель інноваційного процесу та на принципи мережевого механізму і мережевої організації науково-

технологічної та інноваційної діяльності;

– функціонування інноваційної бізнес-екосистеми багато в чому залежать від характеру й просторової конфігурації інноваційного процесу.

Таким чином, інноваційна бізнес-екосистема представляє собою сукупність інституцій, за ознаками взаємодії та участі у процесі створення та застосування наукових знань та технологій (організаційних, структурних і функціональних), що визначають умови інноваційного процесу (правові, економічні, організаційні, соціальні) та забезпечують стійкий інноваційний розвиток підприємства за принципами самоорганізації.

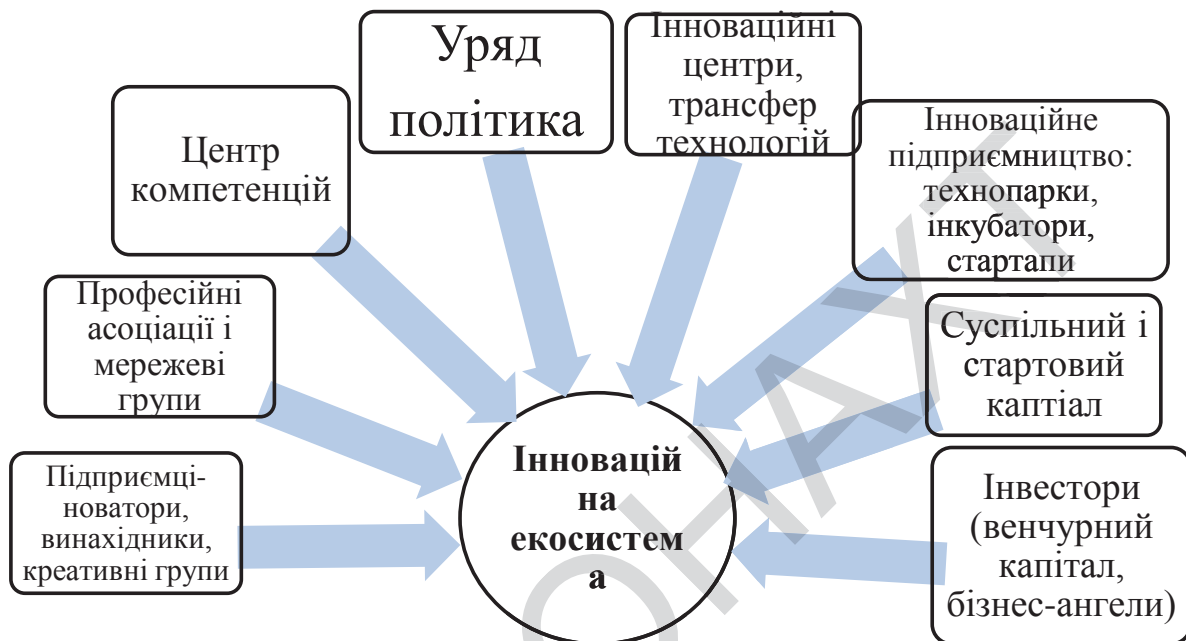

Рис. 2. Структурна модель інноваційної бізнес-екосистеми

Джерело: на основі [1, 2]

Ключове завдання інноваційної бізнес-екосистеми – створити інноваційно-сприятливе середовище для розвитку підприємств на інноваційній основі. Важливою умовою формування і забезпечення інноваційної активності такого середовища є сукупність відповідних ресурсів: інтелектуальних (патенти, ліцензії тощо); матеріальних (устаткування, дослідно-приладова база, площі та ін.); фінансових (власні, позикові, інвестиційні та ін.); людських (лідери-новатори, креативний персонал тощо); інфраструктурних (відділи інноваційного маркетингу, нової продукції, патентно-правовий, інформаційний і т. п.). Для формування повноцінної моделі інноваційної екосистеми важливо формувати і розвивати мережеву систему взаємодії на основі цифрових технологій. Необхідно формувати інноваційну культуру, що включає дух динаміки, новаторства, колективної зацікавленості у здійснюваних інноваційних проектах.

Література

1. Smorodinskaja N. Setevye innovacionnye jekosistemy i ih rol' v dinamizacii jekonomicheskogorosta / N. Smorodinskaja // Innovacii. — 2014. — № 7 (189). — S. 27–33.
2. Mercan. B. Components of Innovation Ecosystems: A Cross-Country Study /B. Mercan, D. Goktas // International Research Journal of Finance and Economics. — 2011. — № 76.

ЗМІСТ

1. ТЕНДЕНЦИИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЛОГИСТИКИ ПРЕДПРИЯТИЯМИ АПК ГОМЕЛЬЩИНЫ 3
Исайчикова Н. И., к.э.н., доцент
Гомельский государственный технический университет им. П.О. Сухого
2. ОРГАНИЧЕСКОЕ ПРОИЗВОДСТВО КАК ОДНО ИЗ НАПРАВЛЕНИЙ РАСШИРЕНИЯ ЭКСПОРТА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ПРОДУКЦИИ 5
Винник О. Г. ст. преподаватель, Шваякова О. В., ст. преподаватель
Гомельский государственный технический университет им. П.О. Сухого
3. МАТЕМАТИЧНИЙ МЕТОД АНАЛІЗУ ІЄРАРХІЙ: МОДЕЛЬ ІЄРАРХІЇ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ 9
Шекера С. С., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса
4. УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ 11
Асауленко Н. В., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса
5. ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ 13
Брюшкова Н. О., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса
6. ІНСТИТУТИ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ В ІНТЕГРОВАНІХ СТРУКТУРАХ У ВИНОРОБСТВІ 15
Бондаренко С.А., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса
7. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ 19
Седіков Д. В., аспірант, ОНАХТ, м. Одеса
8. БЮДЖЕТНІ МЕХАНІЗМИ ІНВЕСТИЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ 21
Добрянська Н.А., д.е.н., професор, ОНПУ, м. Одеса
Шевченко А.А., к.е.н., доцент, ОДАУ, м. Одеса
Карастаматі Т.О., магістрант, ОНПУ, м. Одеса
9. ПЕРЕШКОДИ НА ШЛЯХУ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ В УКРАЇНІ 23
Коліщук О. В., аспірант, Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси
10. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УКРАЇНІ 27
Константинова Т.В., аспірант, ОНАХТ, м. Одеса
11. ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОВОГО ПІДХОДУ ДО АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ 30
Корсікова Н.М., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса
12. ТЕНДЕНЦІЇ СТАНОВЛЕННЯ РИНКУ ЗЕМЛІ В УКРАЇНІ ЯК ОСНОВИ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ 32
Криницька О. О., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса
13. ДЕРЖАВНІ РЕГУЛЯТОРНІ ЗАХОДИ В АГРОПРОДОВОЛЬЧІЙ СФЕРІ ЯК КОНКУРЕНТНА СКЛАДОВА КРАЇНИ 35
Кулаковська Т.А., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса
14. ПРОВІДНА РІЛЬ ДЕРЖАВИ В ПІДВИЩЕННІ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ 38
Мужайло В.Д., к.е.н., доцент, Кривоногова І.Г., к.е.н., ст. викл.,
Чабаров В.О., к.т.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса
15. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ РИНКУ ЗЕМЛІ В УКРАЇНІ 40
Немченко В. В., д.е.н., професор, зав. кафедри, ОНАХТ, м. Одеса
16. ОГЛЯД МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНКИ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ 43